

ΙΕΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ, ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΠΑΥΛΟΝ

ΟΜΙΛΙΑ Α΄

Δεν θα έσφαλλε κανένας αν ονόμαζε την ψυχή του αποστόλου Παύλου λιβάδι αρετών και κήπο πνευματικό. **Τόσο πολύ ακτινοβολούσε από χάρη και έδειχνε την πίστη της ψυχής του αντάξια αυτής της χάρης.** Επειδή λοιπόν έγινε **σκεύος εκλογής** και καθάρισε καλά τον εαυτό του, εκεί εκχυθεί σε αυτόν πλούσια η δωρεά του αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό μας χάρισε και τους θαυμαστούς ποταμούς, όχι μόνο τέσσερις κατά την πηγή του παραδείσου[οι τέσσερις ποταμοί που πότιζαν τον παράδεισο ήταν οι Φισών, Γηών, Τίγρης και Ευφράτης· Γέν.2,10-14], αλλά πολύ περισσότερους που ρέουν καθημερινά και **δεν ποτίζουν τη γη αλλά τις ψυχές των ανθρώπων που τις διεγείρουν στην καρποφορία της αρετής.**

Ποιος λοιπόν λόγος είναι ικανός να εξυμνήσει τα κατορθώματά του; Και ποια γλώσσα θα μπορέσει να πλησιάσει τα εγκώμιά του; Γιατί όταν όλα τα ανθρώπινα αγαθά τα έχει συγκεντρωμένα μια ψυχή, και όλα σε υπερβολικό βαθμό και όχι μόνο τα καλά των ανθρώπων, αλλά **και των αγγέλων**, πώς θα ξεπεράσουμε το μέγεθος των εγκωμίων; Δεν θα σιωπήσουμε βέβαια γι' αυτό, αλλά γι' αυτό, γι' αυτό ακριβώς θα μιλήσουμε. Γιατί και αυτό είναι το καλύτερο είδος εγκωμίου, **το να ξεπερνά δηλαδή των μέγεθος των κατορθωμάτων κατά πολύ την ευχέρεια του λόγου**, και η ήττα είναι για εμάς λαμπρότερη από άπειρες νίκες.

Από πού λοιπόν θα ήταν κατάλληλο να αρχίσουμε τους επαίνους; Από πού αλλού, παρά από αυτό πρώτα, να αποδείξουμε ότι έχει όλα τα καλά; Γιατί είτε οι προφήτες έδειξαν κάτι σημαντικό είτε οι πατριάρχες, είτε οι δίκαιοι είτε οι απόστολοι είτε οι μάρτυρες, όλα αυτά μαζί τα έχει συγκεντρωμένα ο Παύλος σε τόσο υπερβολικό βαθμό, που κανένας από αυτούς δεν είχε και όποιο καλό είχε από αυτούς ο καθένας ξεχωριστά, το είχε αυτός.

Πρόσεξε λοιπόν· πρόσφερε θυσία ο Άβελ και από εδώ ανακηρύσσεται αγαθός· όμως, εάν φέρεις ενώπιόν μας την θυσία του Παύλου, τόσο ανώτερη παρουσιάζεται από εκείνη όσο ο ουρανός από την γη. Ποια λοιπόν θυσία θέλετε να πω; Γιατί δεν είναι μόνο μια. Γιατί **πραγματικά θυσίαζε τον εαυτό του καθημερινά και έκανε μάλιστα διπλή αυτή την προσφορά, πρώτα πεθαίνοντας καθημερινά και ύστερα φέρνοντας τη νέκρωση στο σώμα του·** γιατί **διαρκώς** ήταν αντιμέτωπος με κινδύνους και διαρκώς θυσιαζόταν με τη θέλησή του, και νέκρωσε έτσι τη φύση της σάρκας, ώστε να μην είναι

κατώτερος από τα θυσιαζόμενα σφάγια, αλλά και πολύ ανώτερος· γιατί δεν πρόσφερε βόδια και πρόβατα, αλλά θυσίαζε διπλά τον εαυτό του κάθε μέρα. Γι' αυτό και είχε το θάρρος να πει: **«Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε** (:να αγρυπνεῖς και να κοπιάζεις, διότι εγώ τώρα **χύνω το αίμα μου ως σπονδή και θυσία στον Θεό**· και ο καιρός της αναχωρήσεώς μου από τον κόσμο αυτό είναι πολύ κοντά)»[Β΄ Τιμ. 4,6], καλώντας σπονδή το δικό του αίμα.

Όμως δεν αρκέστηκε στις θυσίες αυτές, αλλά **επειδή αφιέρωσε καλά τον εαυτό του πρόσφερε και την οικουμένη θυσία και σαν να είχε φτερά, διέσχισε τη γη και την θάλασσα, την Ελλάδα και τις άλλες χώρες και γενικά όλη την γη που βλέπει ο ήλιος όχι μόνο οδοιπορώντας, αλλά ξεριζώνοντας τα αγκάθια των αμαρτημάτων και σπέρνοντας το λόγο της ευσεβείας, απομακρύνοντας την πλάνη, επαναφέροντας την αλήθεια, κάνοντας αγγέλους από τους ανθρώπους, ή καλύτερα από δαίμονες τους ανθρώπους τούς έκανε αγγέλους.**

Γι' αυτό και όταν επρόκειτο να φύγει από τον κόσμο ύστερα από τους πολλούς κόπους του και τα πολλά τρόπαια αυτά, παρηγορώντας τους μαθητές του έλεγε: **«Ἄλλ' εἰ καὶ σπένδομαι ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑμεῖς χαίρετε καὶ συγχαίρετέ μοι** (:αλλά κι αν ακόμη χύνω το αίμα μου ως σπονδή επάνω στη θυσία που προσφέρω στον Θεό ως λειτουργία – και η θυσία και η λειτουργία μου αυτή είναι **η πίστη σας, την οποία αποκτήσατε και με τη δική μου συνδρομή και την οποία προσφέρω στο Θεό ως έργο ιερής λατρείας** – χαίρομαι που γίνομαι σπονδή· και χαίρομαι μαζί με όλους σας για το σωτήριο αποτέλεσμα που θα έχετε. Ακριβώς λοιπόν το ίδιο να κάνετε κι εσείς. Μη λυπάστε καθόλου. Αλλά να χαίρεστε για την πίστη σας, και να χαίρεστε μαζί μου για το μαρτύριό μου)»[Φιλιπ.2,17-18]. Τι λοιπόν θα μπορούσε να υπάρξει ισάξιο με την θυσία αυτή, την οποία θυσίασε με το μαχαίρι του αγίου Πνεύματος, την οποία πρόσφερε στο θυσιαστήριο που είναι πάνω από τους ουρανούς;

Αλλά δολοφονήθηκε ο Άβελ από τον Κάιν και έτσι έγινε ενδοξότερος; Εγώ όμως σου αριθμήσα άπειρους θανάτους και τόσους όσες μέρες έζησε κηρύσσοντας αυτός ο μακάριος. Και αν θέλεις να μάθεις αυτή την πραγματική σφαγή, ο Άβελ θανατώθηκε από τον αδελφό του που δεν τον είχε αδικήσει ούτε ευεργετήσει· ο **Πάυλος όμως θανατωνόταν από αυτούς τους οποίους**

έτρεχε να αρπάξει από τα άπειρα κακά και για τους οποίους πάθαινε αυτά που έπαθε.

Αλλά ο Νώε ήταν δίκαιος, τέλειος ανάμεσα στους ανθρώπους της γενιάς του, και μόνο αυτός ανάμεσα σε όλους ήταν τόσο δίκαιος και ενάρετος; Αλλά και ο Παύλος ήταν τέτοιος μόνο ανάμεσα σε όλους. Ο Νώε, από την άλλη πλευρά, έσωσε μόνο τον εαυτό του μαζί με τα παιδιά του· **ο Παύλος όμως όταν έγινε στην οικουμένη πολύ χειρότερος κατακλυσμός, χωρίς να καρφώσει σανίδες και να κάνει κιβωτό, αλλά αντί για σανίδες γράφοντας τις επιστολές του, όχι δύο και τρεις και πέντε συγγενείς, αλλά ολόκληρη την οικουμένη που επρόκειτο να καταποντιστεί, άρπαξε μέσα από τα κύματα.**

Γιατί ούτε η κιβωτός του Παύλου ήταν τέτοια ώστε να περιφέρεται σε ένα τόπο, αλλά έπιασε τα πέρατα της οικουμένης και **από τότε μέχρι σήμερα όλους τους οδηγεί μέσα σε αυτή την κιβωτό·** αφού την έκανε ανάλογη προς το πλήθος των σωζόμενων, **δέχεται ανθρώπους πιο ανόητους από τα ζώα και τους κάνει ισάξιους με τις ουράνιες δυνάμεις,** ξεπερνώντας έτσι την κιβωτό του Νώε· γιατί εκείνη αφού έλαβε κόρακα, κόρακα πάλι τον εξαπέστειλε, και λύκο αφού φιλοξένησε, την θηριώδη φύση του δεν την άλλαξε. Αυτός όμως δεν συμπεριφέρεται έτσι· αλλά αφού εξέλαβε λύκους, τους έκανε πρόβατα, και αφού δέχθηκε γεράκια και καλιακούδες, τα έκανε περιστέρια, και **αφού απομάκρυνε κάθε παραλογισμό και θηριωδία της ανθρώπινης φύσης, έβαλε μέσα της την ημερότητα του αγίου Πνεύματος, και μέχρι σήμερα πλέει η κιβωτός αυτή και δεν διαλύεται. Και ούτε μπόρεσε ο χειμώνας της κακίας να ανοίξει τις σανίδες της, αλλά κατόρθωσε να επιπλεύσει και να διαλύσει την θύελλα του χειμώνα.** Και πολύ φυσικό ήταν αυτό μάλιστα, αφού οι σανίδες της δεν ήταν αλειμμένες με ασφαλτο και πίσσα, αλλά με το άγιο Πνεύμα.

Αλλά και τον Αβραάμ θαυμάζουν όλοι, γιατί όταν άκουσε, **«Καὶ εἶπε Κύριος τῷ Ἀβραμ· ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου καὶ δεῦρο εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω** (:Τότε εἶπε ο Κύριος στον Ἀβραμ· “βγες από την πατρίδα σου, από τους συγγενείς σου και τον πατρικό σου οἶκο, και ξεκίνησε και πήγαινε στη χώρα, την οποία Εγώ θα σου δείξω”))»[Γέν.12,1], **άφησε πατρίδα και σπίτι και φίλους και συγγενείς και τα πάντα ήταν γι’ αυτόν ήταν γι’ αυτόν η εντολή του Θεού.** Πραγματικά και εμείς το θαυμάζουμε αυτό.

Αλλά τι θα μπορούσε να υπάρξει ισάξιο με τον Παύλο; **Αυτός δεν άφησε πατρίδα και σπίτι και συγγενείς, αλλά τον ίδιο τον κόσμο για χάρη του Ιησού, ή καλύτερα, τον ίδιο τον ουρανό, και κάτι περισσότερο από τον ουρανό περιφρόνησε και ένα μόνο ζητούσε, την αγάπη του Ιησού.** Και άκουσε τον ίδιο να δηλώνει αυτό και να λέει: **«ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα** (:αλλά όλα αυτά τα υπερνικούμε με τη βοήθεια του Χριστού, ο οποίος μας αγάπησε και **ἐξαιτίας της αγάπης Του δεν μας αφήνει απροστάτευτους στους κινδύνους και τις δύσκολες αυτές περιστάσεις.** Ναι. Τα υπερνικούμε όλα· διότι είμαι πεπεισμένος ότι ούτε θάνατος, με τον οποίο ενδεχομένως θα μας φοβερίσουν, ούτε ζωή, με την οποία μας υπόσχονται οποιαδήποτε ευτυχία, ούτε τα τάγματα των ουρανίων πνευμάτων, ούτε οι άγγελοι δηλαδή, ούτε οι αρχές, ούτε οι δυνάμεις, αλλά ούτε και οι περιστάσεις και τα γεγονότα του παρόντος, ούτε τα μελλοντικά γεγονότα, ούτε οι ένδοξες επιτυχίες που υψώνουν τον άνθρωπο πολύ, ούτε οι άδοξες ταπεινώσεις που τον καταρρίπτουν σε μεγάλα βάθη, ούτε οποιαδήποτε άλλη κτίση διαφορετική από αυτή που βλέπουμε θα μπορέσει να μας χωρίσει και να μας απομακρύνει **από την αγάπη που μας έδειξε ο Θεός μέσω του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας,** και η οποία μας κρατά στενά συνδεδεμένους μαζί Του και ιδιαιτέρως προστατευόμενούς Του)» [Ρωμ.8,37-39].

Αλλά ο Αβραάμ ριψοκινδυνεύοντας την ζωή του, άρπαξε από τους βάρβαρους τον ανιψιό του τον Λωτ;[βλ.Γέν.14,1-16]. Ο Παύλος όμως δεν άρπαξε τον ανιψιό του ούτε τρεις και πέντε πόλεις, αλλά **ολόκληρη την οικουμένη όχι από βάρβαρους αλλά από τα ίδια τα χέρια των δαιμόνων, υπομένοντας καθημερινά άπειρους κινδύνους και παρέχοντας με τους δικούς τους θανάτους πολλή ασφάλεια στους άλλους.** Αλλά στην περίπτωση του Αβραάμ υπάρχει το κυριότερο αγαθό και το ανώτατο δείγμα ευσεβείας, το να θυσιάσει δηλαδή τον υιό του; **Όμως και εδώ θα συναντήσουμε τα πρωτεία να τα έχει ο Παύλος, γιατί δεν θυσίασε τον υιό του αλλά τον εαυτό του άπειρες φορές,** πράγμα που είπα παραπάνω.

Και τι λοιπόν δεν θα μπορούσε να θαυμάσει κανείς στον Ισαάκ; Πάρα πολλά πράγματα, κυρίως όμως **την ανεξικακία**, γιατί όταν άνοιγε πηγάδια και τον έδιωχναν από τα δικά του κτήματα δεν έκανε αντεπίθεση, αλλά ανεχόταν να βλέπει και τα πηγάδια σκεπασμένα με πέτρες και χώμα, και **πάντοτε μετανάστευε σε άλλο τόπο χωρίς να επιτίθεται κάθε φορά σε αυτούς που τον στεναχωρούσαν, αλλά παραιτούνταν και παραχωρούσε τα δικά του κτήματα, μέχρι τότε που χόρτασε την άδικη επιθυμία τους**[βλ. Γέν.26,12-33]. Αλλά ο Παύλος βλέποντας όχι τα πηγάδια του σκεπασμένα με πέτρες, αλλά το ίδιο το δικό του το σώμα να γεμίζουν με πέτρες που έριχναν εναντίον του, δεν το ανεχόταν μόνο όπως ο Ισαάκ, αλλά **προσπαθούσε να ανυψώσει στον ουρανό και αυτούς ακόμη που τον λιθοβολούσαν**· γιατί όσο σκεπαζόταν αυτός από πέτρες, η πηγή τόσο περισσότερο ανοιγόταν και έχυνε προς τα έξω **περισσότερους ποταμούς υπομονής**.

Αλλά η Αγία Γραφή θαυμάζει τον υιό του Ισαάκ, τον Ιακώβ, για την υπομονή του; **Και ποια αδαμάντινη ψυχή θα μπορέσει να επιδείξει την υπομονή του Παύλου;** Γιατί δεν εργάστηκε δεκατέσσερα χρόνια όπως ο Ιακώβ για να λάβει ως νύφη τη Ραχήλ, αλλά **όλη του την ζωή εργάστηκε για την Νύμφη του Χριστού, την Εκκλησία**, χωρίς να υποφέρει μόνο από τον καύσωνα της ημέρας και τον παγετό της νύκτας, αλλά **υπομένοντας άπειρες νιφάδες πειρασμών, τη μια μέρα δεχόμενος μαστιγώσεις, την άλλη μέρα λιθοβολούμενος, άλλοτε μαχόμενος με τα θηρία, και άλλοτε αγωνιζόμενος με το πέλαγος, με την πείνα που διαρκούσε μέρα και νύκτα και με το ψύχος και πάντοτε υπερπηδώντας τους κινδύνους και αρπάζοντας τα πρόβατα από το στόμα του διαβόλου**.

Αλλά είναι σώφρων ο Ιωσήφ; Φοβάμαι όμως μήπως είναι αστείο από αυτό να επαινώ τον Παύλο, ο οποίος **σταυρώθηκε για τον κόσμο, και όχι αυτά που ευχαριστούν το σώμα μόνο, αλλά όλα τα πράγματα έτσι τα έβλεπε, όπως εμείς την σκόνη και την στάχτη, και παρέμενε ασυγκίνητος σαν ένας νεκρός μπροστά σε νεκρό**. Έτσι καταπραύνοντας με προσοχή όλες τις αδυναμίες της ανθρώπινης φύσης, ποτέ δεν έπαθε τίποτε **μπροστά σε κανένα ανθρώπινο πάθος**.

Θαυμάζουν τον Ιώβ όλοι οι άνθρωποι; Και πολύ σωστά· γιατί ήταν πολύ μεγάλος αθλητής και μπορούσε να εξισωθεί με τον ίδιο τον Παύλο, για την υπομονή του, για την καθαρότητα της ζωής του, για την αφοσίωσή του στον Θεό, για την πεισματώδη εκείνη μάχη, για την θαυμαστή νίκη του ύστερα από

τη μάχη. **Ο Παύλος όμως δεν ζούσε έτσι αγωνιζόμενος πολλούς μήνες, αλλά ζούσε έτσι αγωνιζόμενος πολλά χρόνια, χωρίς να διαλύει του βώλους της γης από το πύο των πληγών του και να κάθεται πάνω στην κοπριά, αλλά πέφτοντας συνεχώς μέσα στο νοητό στόμα του διαβόλου και και παλεύοντας με άπειρους πειρασμούς, ήταν πιο ισχυρός από κάθε πέτρα.** Δεν τον περιγελούσαν τρεις ή τέσσερεις φίλοι, αλλά όλοι οι άπιστοι ψευδάδελφοι [: πρόκειται για τους Ιουδαϊζόντες χριστιανούς, που επέμεναν στην υποχρεωτική τήρηση του μωσαϊκού νόμου για τους χριστιανούς που προέρχονταν από τους εθνικούς και τηρούσαν επαφή με την ιουδαϊκή θρησκεία] και τον έφτυναν και τον κατηγορούσαν.

Η φιλοξενία όμως του Ιώβ ήταν μεγάλη καθώς η φροντίδα του για εκείνους που είχαν ανάγκη; Ούτε εμείς αντιλέγουμε, αλλά θα την βρούμε τόσο κατώτερη από την φροντίδα και την φιλοξενία του Παύλου, όσο απέχει το σώμα από την ψυχή. **Γιατί όποιο ενδιαφέρον έδειχνε ο Ιώβ για τους τυφλούς κατά σάρκα, το έκανε αυτός για τους ακρωτηριασμένους κατά την ψυχή διορθώνοντας τους κουτσούς και ανάπηρους διορθώνοντας κατά το λογικό και ντύνοντας με την στολή της ευσεβείας τους γυμνούς και αυτούς που έκαναν ασχήμιες. Και στα σωματικά τόσο περνούσε τον Ιώβ, όσο πολύ μεγαλύτερο είναι το να βοηθεί εκείνους που έχουν ανάγκη αυτός που ζει μέσα στην φτώχεια και την πείνα, από αυτόν που κάνει αυτό από το περίσσειμά του.**

Και το σπίτι του Ιώβ ήταν ανοιχτό για όποιον ερχόταν, η ψυχή όμως του Παύλου ήταν απλωμένη σε όλη την οικουμένη και υποδεχόταν ολόκληρες πόλεις. Γι' αυτό και έλεγε· **«οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν**(:δεν αισθάνεστε σφίξιμο, καθώς είστε **μέσα στην ευρύχωρη από αγάπη καρδιά μας. Πιέξεστε όμως μέσα στα δικά σας σπλάχνα, που είναι στενά, διότι τους λείπει η αγάπη)**» [Β΄Κορ. 6,12]. Και ο Ιώβ έχοντας πάρα πολλά πρόβατα και βόδια, ήταν γενναιόδωρος σε αυτούς που είχαν ανάγκη. **Ο Παύλος όμως χωρίς να κατέχει τίποτα περισσότερο από το σώμα του, από αυτό βοηθούσε εκείνους που είχαν ανάγκη και φωνάζει λέγοντας: «αὐτοὶ γινώσκετε ὅτι ταῖς χρεῖαις μου καὶ τοῖς οὓσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες αὗται** (:εσεῖς οι ίδιοι γνωρίζετε ότι για τις ανάγκες τις δικές μου και για τις ανάγκες εκείνων που ήταν μαζί μου υπηρέτησαν τα ροζιασμένα αυτά χέρια)»[Πράξ. 20,34], **έχοντας την**

σωματική του εργασία εισόδημα για εκείνους που υπόφεραν από πείνα και ήταν πεινασμένοι.

Αλλά και οι πληγές και τα σκουλήκια προξενούσαν στον Ιώβ φοβερούς και ανυπόφορους πόνους; Το παραδέχομαι και εγώ· **εάν όμως συγκρίνεις τις μαστιγώσεις του Παύλου σε τόσα χρόνια και την αδιάκοπη πείνα και γυμνότητα και τις αλυσίδες και την φυλακή και τους κινδύνους και τις επιβουλές, από τους δικούς του, από τους ξένους, από τους τυράννους, από όλη την οικουμένη και μαζί με αυτά τα πιο δυσάρεστα δηλαδή τις θλίψεις γι' αυτούς που ήταν ολιγόπιστοι, τη φροντίδα για όλες τις εκκλησίες, την έξαψη που υπόμενε για καθένα που σκανδαλιζόταν, θα καταλάβεις πως ήταν ισχυρότερη από πέτρα η ψυχή που υπόμενε αυτά, και ξεπερνούσε και σίδηρο και διαμάντι.** Εκείνα λοιπόν που πάθαινε ο Ιώβ στο σώμα, τα πάθαινε ο Παύλος στην ψυχή και χειρότερα από κάθε σκουλήκι τού κατέτρωγε την ψυχή του η λύπη για όποιον σκανδαλιζόταν. Γι' αυτό και έχυne αστείρευτους ποταμούς δακρύων, όχι μόνο τις ημέρες αλλά και τις νύχτες, και για τον καθένα από τους πιστούς υπόφερε φοβερότερα από κάθε γυναίκα όταν γεννά. Γι' αυτό και έλεγε: **«Τεκνία μου, οὖς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν! (:Παιδιά μου, για τους οποίους πάλι έχω ωδίνες μέχρις ότου μορφωθεί ο Χριστός μέσα σας)»**[Γαλ.4,19].

Ποιον θα μπορούσε να θαυμάσει κανείς μετά τον Ιώβ; Χωρίς άλλο τον Μωυσή. Αλλά και αυτόν ξεπερνούσε κατά πολύ ο Παύλος. **Ήταν βέβαια μεγάλα και τα άλλα χαρίσματά του, το κυριότερο όμως και σπουδαιότερο της αγίας εκείνης ψυχής ήταν το ότι προτίμησε να διαγραφεί από την αγία Βίβλο του Θεού για τη σωτηρία των Ιουδαίων.** Αλλά ο Μωυσής προτιμούσε να χαθεί μαζί με άλλους, ο Παύλος όμως προτιμούσε όχι να χαθεί μαζί με άλλους, αλλά να χάσει αυτήν την απέραντη δόξα όταν οι άλλοι σώζονται. Και ο πρώτος αγωνιζόταν εναντίον του Φαραώ, ο άλλος όμως καθημερινά εναντίον του διαβόλου. Και ο Μωυσής κουραζόταν για ένα έθνος, ο Παύλος όμως για ολόκληρη την οικουμένη και όχι με ιδρώτα, αλλά και με αίμα αντί για ιδρώτα περιβρεχόταν από παντού, και **διόρθωνε όχι μόνο την Ελλάδα αλλά και τις βαρβαρικές χώρες.**

Θα μπορούσα και τον Ιησού του Ναυή να σας παρουσιάσω και τον Σαμουήλ και τους άλλους προφήτες αλλά για να μην κάνουμε εκτενέστερο λόγο, ας ασχοληθούμε **με τους κορυφαίους** από αυτούς· γιατί όταν φανεί ανώτερος

από αυτούς, δεν απομένει καμία αμφισβήτηση για τους άλλους. Ποιοι λοιπόν είναι οι κορυφαίοι; Ποιοι άλλοι μετά από αυτούς, παρά **ο Δαβίδ** και **ο Ηλίας** και **ο Ιωάννης ο Βαπτιστής**; Από τους δύο τελευταίους που ανέφερα μάλιστα ο πρώτος, ο Ιωάννης, είναι πρόδρομος της πρώτης και ο άλλος, ο Ηλίας, της Δευτέρας παρουσίας του Κυρίου· γι' αυτό και είχαν την ίδια προσωνυμία.

Ποιο λοιπόν ήταν το εξαιρετικό χάρισμα του Δαβίδ; **Η ταπεινοφροσύνη και η αγάπη προς το Θεό**. Και ποιος πέτυχε περισσότερο και ποιος δεν ήταν κατώτερος από την ψυχή του Παύλου σε αυτά τα δύο; Και ποιο ήταν το θαυμαστό του Ηλία; Μήπως το ότι έκλεισε τον ουρανό και δεν έβρεχε και έφερε πείνα και κατέβασε φωτιά; [βλ. Γ' Βασ. 17,1: **«Καὶ εἶπεν Ἡλιοῦ ὁ προφήτης Θεσβίτης ὁ ἐκ Θεσβῶν τῆς Γαλαὰδ πρὸς Ἀχαάβ· ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ, ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ, εἴ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετός, ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου** (:ο προφήτης Ηλίας ο Θεσβίτης, ο οποίος καταγόταν από την Θέσδην της Γαλαὰδ, είπε προς τον ασεβή βασιλιά Αχαάβ· “εν ονόματι του ζώντος Θεού του Κυρίου των δυνάμεων, του Θεού του Ισραήλ, ενώπιον του οποίου παρίσταμαι ως υπηρέτης, σου αναγγέλλω ότι δεν θα υπάρξει κατά τα έτη αυτά, ούτε βροχή, ούτε δροσιά, παρά μόνον όταν εγώ με το στόμα μου θα το πω”)] και Δ' Βασ. 1,12: **«Καὶ ἀπεκρίθη Ἡλιοῦ καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν· εἰ ἄνθρωπος Θεοῦ ἐγώ, καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεταί σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου· καὶ κατέβη πῦρ ἐξ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε αὐτὸν καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ** (:απάντησε ο Ηλιού και του είπε: “Εάν εγώ είμαι πράγματι άνθρωπος του Θεού, θα κατεβεί φωτιά από τον ουρανό που θα καταφάει εσένα και τους πενήντα άντρες σου”. Και πραγματικά κατέβηκε την ώρα εκείνη φωτιά από τον ουρανό και κατέφαγε αυτόν και τους πενήντα άντρες του)»] Εγώ βέβαια δεν το νομίζω. Αλλά **το περισσότερο αξιοθαύμαστο στον Ηλία πιστεύω ήταν το ότι αφοσιώθηκε με ζήλο στο Θεό και ήταν ισχυρότερος από την φωτιά**. Αλλά εάν προσέξεις τον ζήλο του Παύλου, θα δεις ότι τόσο υπερέχει, όσο υπερείχε ο Ηλίας των άλλων προφητών.

Τι λοιπόν θα μπορούσε να υπάρξει ίσο με τα λόγια του εκείνα, τα οποία **με αφοσίωση για την δόξα του Κυρίου** έλεγε, ότι **«ἡνύχομην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα** (:και θα ευχόμουν εγώ, που τίποτε δεν θα

μπορούσε να με χωρίσει από τον Χριστό, να χωριστώ από Αυτόν για πάντα, εάν ήταν δυνατόν αν γίνει αυτό για χάρη των αδελφών μου Ιουδαίων, οι οποίοι είναι συγγενείς μου από σαρκική καταγωγή)»[Ρωμ.9,3]. Γι' αυτό ενώ είχε μπροστά του τούς ουρανούς, τα στεφάνια και τα έπαθλα, δε βιαζόταν και χρονοτριβούσε λέγοντας: **«τὸ δὲ ἐπιμένειν ἐν τῇ σαρκὶ ἀναγκαιότερον δι' ὑμᾶς**(:το να παραμείνω όμως με το σώμα μου στη ζωή αυτή **εἶναι ἀναγκαιότερο για την πνευματικὴ σας ωφέλεια**)»[Φιλιπ.1,24]. Γι' αυτό ούτε και η ορατή αυτή κτίση νόμιζε ότι αρκούσε για να παραστήσει την αγάπη και τον ζήλο του, αλλά ζητούσε και κάποια άλλη που δεν υπήρχε ώστε να δείξει αυτά που ήθελε και επιθυμούσε.

Αλλά ο Ιωάννης έτρωγε βλαστάρια και άγριο μέλι; **Ο Παύλος όμως ζώντας ανάμεσα σε ανθρώπους, όπως εκείνος στην έρημο, δεν έτρωγε βλαστάρια και μέλι άγριο, αλλά καθόταν σε φτωχότερο τραπέζι και δεν είχε ούτε την απαραίτητη τροφή εξαιτίας της φροντίδας του για το κήρυγμα.** Αλλά έδειξε αυτός μεγάλη παρρησία προς τον Ηρώδη; **Ο Παύλος όμως δεν αποστόμωσε ένα ή δύο ή τρεις, αλλά πάρα πολλούς όμοιους προς τον Ηρώδη, ή καλύτερα και πολύ χειρότερους από τον τύραννο αυτό.**

Μας μένει να συγκρίνουμε αυτόν στην συνέχεια με τους αγγέλους. Γι' αυτό ακριβώς αφού αφήσουμε τη γη, ας ανέβουμε προς τις αψίδες των ουρανών και ας μην καταδικάσει κανείς την τόλμη του λόγου· γιατί αφού η Αγία Γραφή ονόμασε άγγελο τον Ιωάννη και τους ιερείς, τι το παράδοξο, αν συγκρίνουμε με τις ουράνιες δυνάμεις τον καλύτερο από όλους; Ποιο λοιπόν είναι το σπουδαίο στους αγγέλους; **Το ότι υπακούουν με κάθε προθυμία στο Θεό,** πράγμα που και ο Δαβίδ με θαυμασμό έλεγε: **«Εὐλογεῖτε τὸν Κύριον, πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ, δυνατοὶ ἰσχυροὶ ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ**(:Δοξολογεῖτε λοιπόν τον Κύριο όλοι οι άγγελοί Του, εσεῖς οι οποίοι είστε ισχυροί, ώστε να πράττετε το θέλημά Του, πρόθυμοι να ακούτε και να εκτελείτε τη διαταγή των λόγων Του)»[Ψαλμ.102,20] γιατί τίποτα δεν είναι ίσο με αυτό, και αν ακόμα είναι άπειρες φορές ασώματοι.

Εκείνο λοιπόν που κυρίως τους κάνει μακάριους είναι αυτό, ότι δηλαδή υπακούουν στις εντολές, ότι **πουθενά δεν παρακούουν.** Αυτό λοιπόν μπορούμε να δούμε ότι **και ο Παύλος το τηρούσε με πολύ ζήλο·** γιατί δεν εκτέλεσε μόνο τον λόγο του Θεού, αλλά και τις εντολές, και περισσότερο τις

εντολές, και δηλώνοντας αυτό έλεγε: **«Τίς οὖν μοί ἐστιν ὁ μισθός; ἵνα εὐαγγελιζόμενος ἀδάπανον θήσω τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ(· ποιο λοιπόν ἔργο μένει σε μένα, για να μου ανήκει γι' αυτό μισθός και δικαίωμα να καυχιέμαι; Μου μένει αυτό: όταν κηρύττω το χαρμόσυνο μήνυμα της σωτηρίας, να εναποθέσω ως πολύτιμο θησαυρό στις καρδιές των ακροατῶν το Ευαγγέλιο του Χριστού χωρίς να τους υποβάλω σε δαπάνες και έξοδα, ὥστε να μην κάνω καθόλου χρήση της εξουσίας που μου παρέχει το Ευαγγέλιο να τρέφομαι ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς)»**[Α' Κορ.9,18].

Τι ἄλλο ἔλεγε ο προφήτης θαυμάζοντας τοὺς ἀγγέλους; **«Ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς φλόγα(· ο Κύριος εἶναι Εκείνος, ο οποίος ἐπλάσε τοὺς ἀγγέλους ταχείς ὅπως τοὺς ἀνέμους και τοὺς ἀσωμάτων λειτουργοὺς Του δραστήριους και φωτεινοὺς σαν τὴν φλόγα τοῦ πυρός)»**[Ψαλμ.103,4]. Αλλά και αυτό μπορούμε να το δούμε στον Παύλο· γιατί **σαν ἄνεμος και κεραυνός, ἐτσι διέτρεξε ολόκληρη τὴν οἰκουμένη και καθάρισε τὴν γη**. Αλλά δεν κληρονόμησε ἀκόμα τον ουρανό; Γιατί αυτό εἶναι το θαυμαστό ὅτι στη γη τέτοιος ἦταν, αν και εἶχε θνητό σῶμα, και συναγωνιζόταν με τις ἀσώματες δυνάμεις.

Πόση λοιπόν κατηγορία δεν θα μας ἀξιζε, όταν ενώ ἕνας ἄνθρωπος ἔχει συγκεντρώσει στον εαυτό του ὅλα τα καλά, εμεῖς δεν φροντίζουμε να τον μιμηθούμε ούτε στο ελάχιστο μέρος; Αφού λοιπόν κατανοήσουμε αυτά, ας ἀπαλλαγούμε ἀπὸ τὴν κατηγορία ὅτι δεν τον μιμούμαστε, και **ας προσπαθήσουμε να πλησιάσουμε τον ζήλο του Παύλου, για να μπορέσουμε να επιτύχουμε τα ἴδια ἀγαθὰ με τὴν χάρη και τὴν φιλανθρωπία του Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ**, στον οποίο ανήκει ἡ δόξα και ἡ δύναμη, τώρα και πάντοτε και στους αἰῶνας των αἰώνων. Αμήν.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ,
επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- <https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/eclogae-ex-diversis-homiliis.pdf>
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου Ἄπαντα τα ἔργα, Ομιλίες ἐγκωμιαστικές, **Εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Παύλον**, ομιλία Α΄, πατερικές ἐκδόσεις

«Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1983, τόμος 36, σελίδες 401-417.

- Βιβλιοθήκη των Ελλήνων, Άπαντα των αγίων Πατέρων, Ιωάννου Χρυσοστόμου έργα, **Εἰς τόν ἅγιον ἀπόστολον Παύλον**, ομιλία Α΄, τόμος 24, σελ. 43-51.
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία* (απόδοση **στην κοινή νεοελληνική**), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις* υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακοστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα*, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Κολιτσάρα, εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- Π. Τρεμπέλα, *Το Ψαλτήριον με σύντομη ερμηνεία*(απόδοση **στην κοινή νεοελληνική**), εκδόσεις αδελφότητος θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τρίτη, Αθήνα 2016
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm